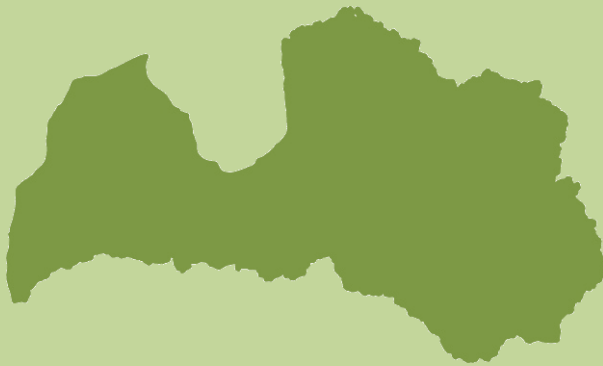

LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBA MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

#58 | 2014-1

LATVIJAS REPUBLIKAS
EKONOMIKAS MINISTRĪJA

LATVIJAS REPUBLIKAS
CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

© 2014 | Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:
Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijai
Brīvības ielā 55
Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 293
E-pasts: macro@em.gov.lv
Interneta vietne: <http://www.em.gov.lv>

ISSN 1407-5350

SATURS

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ	4
ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE	5
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS.....	6
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA	8
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA.....	10
INVESTĪCIJAS	12
ĀRĒJĀ TIRDZniecība	14
MAKSĀJUMU BILANCE	16
CENAS	18
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI.....	20
VALSTS BUDŽETS	22
DARBA TIRGUS.....	24
IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI.....	25
STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI.....	28

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ

2013. gadā Latvijā turpinās tautsaimniecības izaugsme. IKP bija par 4,1% lielāks nekā pirms gada (4. ceturksnī IKP pieauga par 3,6%). Lai arī pēdējos gados Latvijas ekonomikā ir vērojama straujākā izaugsme ES, IKP vēl ir par 9% mazāks nekā pirms krīzes 2007. gadā.

Kopš 2010. gada preču un pakalpojumu eksports auga strauji un bija galvenais tautsaimniecības attīstības dzinulis. Eksporta apjomi 2012. gadā par vairāk nekā 20% pārsniedza pirmskrīzes līmeni. 2013. gadā eksporta dinamika bija mērena – tas pieauga par 1%, ko ietekmēja zems pieprasījums ārējos tirgos. Vājākas eksporta iespējas ietekmēja nozīmīgāko eksporta nozari – apstrādes rūpniecību. Lai arī 4. ceturksnī nozares izaugsme sasniedza 2,6% salīdzinājumā ar 2012. gada 4. ceturksni, tomēr kopumā 2013. gadā apstrādes rūpniecības apjomi saglabājās 2012. gada līmenī.

Liels devums izaugsmē 2013. gadā bija iekšzemes pieprasījumam. Privātais patēriņš 2013. gadā bija par 5,4% lielāks nekā pirms gada. Stabila izaugsme vērojama tādās lielās tautsaimniecības nozarēs kā tirdzniecība, komercpakalpojumi un būvniecība.

Uzlabojas situācija darba tirgū – aug darbvietu skaits un darba samaksa, mazinās bezdarbs. 2013. gadā nodarbināto skaits sasniedza 894 tūkst., kas bija par 18 tūkst. jeb 2,1% vairāk nekā 2012. gadā. Savukārt bezdarba līmenis saruka līdz 11,9 procentiem.

2013. gadā inflācija bija mērena un vidējais patēriņa cenu līmenis saglabājās 2012. gada līmenī. Cenu tendences 2013. gadā lielā mērā ietekmēja cenu samazināšanās pārtikai, degvielai un siltumenerģijai. 2014. gada februārī patēriņa cenas bija par 0,5% augstākas nekā pirms gada. Sagaidāms, ka vidējais patēriņa cenu līmenis 2014. gadā kopumā būs ap 1%, pie nosacījuma, ja pasaules pārtikas un naftas produktu cenu dinamika saglabās pašreizējo tendenci.

Latvijas tautsaimniecības turpmākā attīstība joprojām būs cieši saistīta ar eksporta iespējām. Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai Eiropā, sagaidāms, ka uzlabosies eksporta iespējas uz Rietumeiropu. Palielinoties nodarbinātībai un darba samaksai, turpinās augt privātais patēriņš. Ekonomikas ministrija prognozē, ka arī 2014. gadā IKP pieaugums būs aptuveni 4%. Vienlaikus pastāv nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz Latvijas ekonomiku.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2009	2010	2011	2012	2013	2014p
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>						
Iekšzemes kopprodukts	-17,7	-1,3	5,3	5,2	4,1	4,0
Patēriņa cenas	3,5	-1,1	4,4	2,3	0,0	1,0
Nodarbināto skaits	-13,9	-6,4	1,3	1,6	2,1	1,9
<i>procentos</i>						
Bezdarba līmenis	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9	9,6
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>						
Vispārējā valdības sektora balance	-9,7	-8,1	-3,6	-1,4	-1,3	-0,9
Eksporta-importa saldo	-1,5	-1,4	-4,8	-3,9	-1,9	-1,7

p – prognoze

Globālā ekonomikas attīstība joprojām ir vāja un dažādos reģionos atšķirīga. Attīstītajās valstīs izaugsmes perspektīvas lēni uzlabojas. Savukārt attīstības valstīs situācija ir nedaudz pasliktinājusies, lai arī izaugsmes tempi tajās joprojām ir salīdzinoši strauji. Vienlaikus ir pieaugusi nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz ekonomiskās situācijas attīstību Eiropā un NVS valstīs.

Pēc lejupslīdes 2012. gadā, 2013. gadā ekonomiskā situācija ES pakāpeniski uzlabojās. 2013. gadā kopumā IKP pieauga par 0,1%. Arī jaunākie konjunktūras apsekojumi liecina, ka ekonomiskās aktivitātes ES pakāpeniski palielinās. Lai arī kopumā ekonomiskā situācija stabilizējās, attīstības tendences dalībvalstīs joprojām ir atšķirīgas. Piemēram, jaunajās ES dalībvalstīs izaugsme ir straujāka nekā vidēji reģionā. Savukārt Baltijas valstīs ir vērojami straujākie ekonomikas izaugsmes tempi ES.

ASV ekonomikā 2013. gadā turpinājās izaugsme – 4. ceturksnī IKP pieauga par 2,4%, bet gadā kopumā – par 1,9 procentiem.

Āzijas valstīs globālo krīzi ir pārvarējušas veiksmīgāk nekā citu reģionu valstīs, tomēr vājais ārējais pieprasījums ierobežo reģiona izaugsmi.

NVS valstu izaugsme nav vienmērīga. Krievijā izaugsmes tempi gada griezumā samazinājās septiņus ceturkšņus pēc kārtas (no 4,8% 2012. gada 1. ceturksnī līdz 1,2% 2013. gada 3. ceturksnī). Izaugsmes palēnināšanās liecina par būtiskām konkurētspējas problēmām un lielo ekonomikas atkarību no situācijas energoresursu tirgos. 2013. gada 4. ceturksnī IKP bija par 2% lielāks nekā pirms gada. Savukārt 2014. gada marta sākumā nopietnas problēmas Krievijas finanšu tirgos radīja „Ukrainas krīze”.

Pēc Eiropas komisijas prognozēm pasaules ekonomikā 2014. gadā globālā izaugsme varētu sasniegt 3,6 procentus.

Pasaules ekonomikas attīstība

IKP izmaiņas procentos

	2009	2010	2011	2012	2013	2014p
Pasaule	-0,9	5,2	3,8	3,1	2,9	3,6
ASV	-2,8	2,5	1,8	2,8	1,9	2,9
Japāna	-5,5	4,7	-0,5	1,4	1,6	1,6
Ķīna	9,2	11,6	9,4	7,8	7,7	7,4
NVS	-6,7	4,9	4,8	3,4	1,9	2,8
Eiropas Savienība, tai skaitā:	-4,5	2,0	1,7	-0,4	0,1	1,6
Vācija	-5,1	4,0	3,3	0,7	0,4	1,8
Zviedrija	-5,0	6,6	2,9	0,9	0,9	2,5
Lielbritānija	-5,2	1,7	1,1	0,3	1,9	2,5
Latvija	-17,7	-1,3	5,3	5,2	4,1	4,2
Lietuva	-14,8	1,6	6,0	3,7	3,2	3,5
Igaunija	-14,1	2,6	9,6	3,9	0,7	2,3

Avots: Eiropas komisija, p – prognoze

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS

Pēc vairāku gadu straujās ekonomiskās izaugsmes, kad IKP vidējie gada pieauguma tempi 2005.-2007. gadā pārsniedza 10%, Latvijas ekonomikā 2008. gadā globālās finanšu krīzes rezultātā iestājās recesija. Krīzes laikā IKP samazinājās par ¼ daļu. Kopš 2009. gada beigām Latvijas ekonomikā ir atsākusies izaugsme.

Vēl 2012. gada sākumā Latvijas tautsaimniecības perspektīvas tika vērtētas ļoti piesardzīgi, jo bija bažas kā ekonomiskās situācijas pasliktināšanās ES ietekmēs Latvijas izaugsmes tempus. Tomēr Latvijas ekonomika bija noturīga pret ārējās vides satricinājumiem un kopumā 2012. gadā IKP par 5,2% pārsniedza 2011. gada līmeni. 2013. gadā turpinājās izaugsme un IKP bija par 4,1% lielāks nekā iepriekšējā gadā. Lai arī pēdējos gadus Latvijas ekonomikā ir vērojama straujākā izaugsme ES, tomēr IKP vēl ir par 9% mazāks nekā bija pirms krīzes – 2007. gadā. 2013. gada 4. ceturksnī IKP pieauga par 3,6% salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Kopš 2010. gada Latvijas preču un pakalpojumu eksports pieauga ļoti strauji un bija galvenais tautsaimniecības attīstības dzinulis. Eksporta apjomi 2012. gadā par vairāk nekā 20% pārsniedza pirmskrīzes līmeni.

2013. gadā, saistībā ar zemo pieprasījumu ārējos tirgos, eksporta pieaugums ir kļuvis mērenāks. 2013. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, preču un pakalpojumu eksporta apjomi palielinājās par 1%. 2013. gada 4. ceturksnī eksports saglabājās iepriekšējā ceturksņa līmenī.

Iekšzemes kopprodukts

2004. gads = 100

Iekšzemes kopprodukta izlietojums

izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

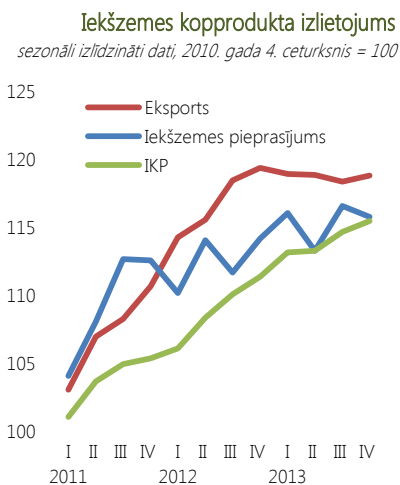
	2009	2010	2011	2012	2013
Iekšzemes kopprodukts	-17,7	-1,3	5,3	5,2	4,1
Privātais patēriņš	-22,6	2,3	4,8	5,8	5,4
Valsts patēriņš	-9,4	-7,9	1,1	-0,2	3,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-37,4	-18,1	27,9	8,7	-4,3
Eksports	-13,1	12,5	12,4	9,4	1,0
Imports	-31,7	11,8	22,3	4,5	-1,7

Aizvien lielāks devums izaugsmē ir privātajam patēriņam. Tā pieaugumu turpina sekmēt nodarbinātības kāpums un darba samaksas pieaugums. 2013.gadā privātais patēriņš pieauga par 5,4%. 2013. gada 4. ceturksnī, salīdzinot ar 3. ceturksni, privātais patēriņš pieauga par 0,8% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 4,3% lielāks nekā pirms gada, tomēr tas joprojām ievērojami atpaliek no pirmskrīzes līmeņa.

Investīciju apjomi 4. ceturksnī būtiski samazinājās un bija par 10,3% zemāki nekā pirms gada. Kopumā 2013. gadā investīciju apjomi bija par 4,3% zemākā līmenī nekā pirms gada. Tas bija saistīts ar tendencēm atsevišķās apstrādes rūpniecības nozarēs, kā kokapstrādē un metālapstrādē, kā arī iepriekšējā gadā veiktajiem apjomīgiem investīciju projektiem enerģētikas nozarē.

Krīzes laikā, samazinoties iekšējam pieprasījumam, importa apjomi strauji saruka. Pēdējos gados palielinoties ekonomiskajām aktivitātēm iekšējā tirgū, pieprasījums pēc importa pieauga. Tomēr 2013. gadā importa apjomi samazinājās (par 1,7%). 4. ceturksnī, salīdzinot ar 2012. gada 4. ceturksni imports samazinājās par 3%. To lielā mērā ietekmēja samazinājums atsevišķās preču grupās kā minerālie produkti un transportlīdzekļi, kā arī pakalpojumu importa apjomu kritums. 2013. gadā eksporta- importa saldo bija -1,9% no IKP (4.ceturksnī – -0,1%). 2013. gadā salīdzinoši strauji auga valdības patēriņš – par 3,6%, (4. ceturksnī – par 5,6%).

2013. gadā patērētāju konfidence bija nedaudz zemāka nekā 2012. gadā. Arī 2014. gada janvārī tā saglabājās nedaudz zemāka nekā 2013. gada janvārī. To lielā mērā noteica patērētāju bažas par iespējamo cenu pieaugumu nākotnē.

Iekšzemes kopprodukta izlietojums
 izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

	2011		2012		2013				
	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Iekšzemes kopprodukts	5,1	7,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,3	4,5	3,6
Privātais patēriņš	4,3	5,7	7,4	5,4	4,5	5,9	6,5	4,9	4,3
Valsts patēriņš	-1,1	0,7	0,5	-1,7	-0,2	1,1	5,8	1,4	5,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	26,0	35,7	16,4	-1,9	1,0	-11,9	1,1	3,0	-10,3
Eksports	10,2	12,4	5,9	9,4	10,1	3,6	2,4	-1,3	0,0
Imports	18,0	11,2	6,2	-0,4	2,5	2,2	-4,2	-1,4	-3,0

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA

Krīzes laikā, samazinoties darbaspēka izmaksām, uzlabojās ražotāju konkurētspēja. Tas bija pamats eksporta pieaugumam un līdz ar to arī tirgojamo nozaru attīstībai. Galvenajā eksporta nozarē – apstrādes rūpniecībā no 2009.-2012. gadam pieauguma tempi bija krietni straujāki nekā kopēja tautsaimniecības izaugsme, un nozare kļuva par galveno tautsaimniecības izaugsmes virzītāju. Tirgojamo nozaru izaugsme un ienākumu pieaugums no eksporta ir veicinājuši arī uz iekšējo pieprasījumu orientēto nozaru izaugsmi.

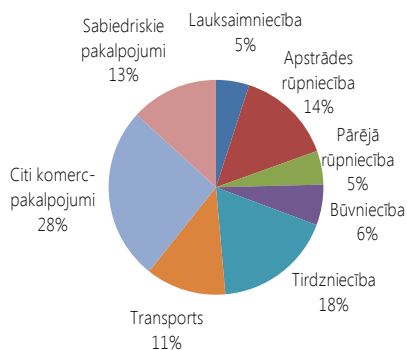
2013. gada sākumā vājais pieprasījums eksporta tirgos piebremzēja apstrādes rūpniecības izaugsmi, tomēr 2013. gada otrajā pusē situācija nozarē pakāpeniski uzlabojās un 4. ceturksnī ražošanas apjomi bija par 2,6% lielāki nekā pirms gada. Kopumā 2013. gadā ražošanas apjomi nozarē saglabājās 2012. gada līmenī.

Pārējā rūpniecībā ražošanas apjomi 2013. gadā samazinājās par 3,3%, kas galvenokārt bija saistīts ar laika apstākļiem, jo, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem, tika saražoti mazāki elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi.

Transporta un uzglabāšanas nozarē pakalpojumu apjomi 4. ceturksnī bija par 0,1% lielāki nekā pirms gada. Kopumā 2013. gadā nozares sniegto pakalpojumu apjomi pieauga par 1,3%, ko lielā mērā veicināja ar autotransportu pārvadāto kravu apgrozījuma pieaugums.

IKP nozaru struktūra

2013. gads, procentos

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

procentos

	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
	apjoms izmaiņas				ieguldījums izmaiņas			
Iekšzemes kopprodukts	-1,3	5,3	5,2	4,1	-1,3	5,3	5,2	4,1
Lauksaimniecība	2,1	-1,1	-0,9	-0,7	0,1	-0,1	-0,1	0,0
Apstrādes rūpniecība	16,7	11,7	9,3	0,0	1,4	1,5	1,5	0,0
Pārējā rūpniecība	1,9	-1,3	-2,6	-3,3	0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Būvniecība	-31,1	11,0	14,5	7,4	-2,0	0,6	0,9	0,5
Tirdzniecība un izmitināšana	-0,1	9,4	7,4	4,4	0,0	1,6	1,5	0,9
Transporta un uzglabāšana	0,8	8,1	3,6	1,3	0,1	0,9	0,5	0,2
Citi komercpakalpojumi	0,1	2,7	4,3	7,0	0,0	0,7	1,3	2,0
Sabiedriskie pakalpojumi	-8,1	0,6	-0,6	5,3	-1,1	0,1	-0,1	0,8

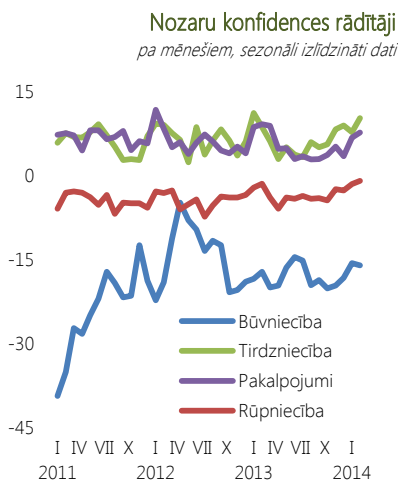
Būvniecības apjomi 4. ceturksnī bija par 3,9% lielāki nekā pirms gada, bet 2013. gadā kopumā būvniecības apjomi pieauga par 7,4%, ko lielā mērā noteica inženierbūvju celtniecības apjomu pieaugums. Lai arī būvniecības apjomi pēdējos gados ir salīdzinoši strauji auguši, tomēr tie joprojām par 31% atpaliek no pirmskrīzes līmeņa.

Tirdzniecības nozarē sniegto pakalpojumu apjomi 2013. gada 4. ceturksnī bija par 1,9% lielāki nekā pirms gada, bet gadā kopumā pakalpojumu apjomi pieauga par 4,4%. Privātā patēriņa kāpums sekmēja mazumtirdzniecības apjomu pieaugumu – 2013. gadā tas palielinājās par 3,7 procentiem.

2013. gadā stabila izaugsme saglabājās komercpakalpojumu nozarēs (par 7%). Pieaugumu lielā mērā sekmēja izaugsme informācijas un komunikācijas, mākslas, izklaides un atpūtas pakalpojumu, kā arī nekustamo īpašumu nozarēs.

Palielinoties valdības izdevumiem, 2013. gadā stabils pieaugums bija vērojams arī sabiedrisko pakalpojumu nozarēs (par 5,3%).

Turpinot pieaugt iekšzemes pieprasījumam, 2014. gadā saglabāsies stabila uz iekšējo pieprasījumu orientēto nozaru izaugsme. Savukārt tirgojamo nozaru attīstību sekmēs pakāpenisks pieprasījuma pieaugums ārējos tirgos.

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

	2011		2013							
	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Iekšzemes kopprodukts	5,1	7,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	
Lauksaimniecība	-6,5	0,9	-4,0	2,1	-2,9	0,6	-3,0	-1,6	2,3	
Apstrādes rūpniecība	8,8	16,5	9,0	7,2	6,2	-4,8	-0,6	2,5	2,6	
Pārējā rūpniecība	-8,5	-3,4	-6,3	-2,9	1,5	-1,4	1,4	-3,9	-8,4	
Būvniecība	25,9	28,5	26,9	8,3	9,3	9,8	5,3	11,6	3,9	
Tirdzniecība un izmitināšana	8,9	7,1	5,8	7,1	9,3	4,9	6,0	5,2	1,9	
Transports un uzglabāšana	8,1	3,1	7,6	3,4	0,2	3,2	-1,0	2,8	0,1	
Citi komercpakalpojumi	2,6	2,7	2,7	6,9	5,0	8,3	7,4	6,3	6,2	
Sabiedriskie pakalpojumi	-0,4	1,5	-0,1	-3,3	-0,5	2,7	6,3	4,4	6,6	

APSTRĀDES RŪPNIĒCĪBA

No 2009.-2012. gadam apstrādes rūpniecības pieauguma tempi bija straujāki nekā kopējā ekonomikas izaugsme un apstrādes rūpniecība bija galvenais tautsaimniecības izaugsmes virzītājs.

2012. gadā saglabājās stabils ražošanas apjomu pieaugums apstrādes rūpniecībā. Neskatoties uz izaugsmes tempu pavājināšanos lielākajos eksporta tirgos – ES un NVS valstīs, ražošanas apjomi pieauga par 9,3 procentiem.

Vājš pieprasījums ārējos tirgos 2013. gadā ir ietekmējis nozares sniegumu un apstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas apjomi saglabājās iepriekšējā gada līmenī.

Apstrādes rūpniecību 2013. gadā būtiski ietekmēja arī AS „Liepājas metalurģis” darbības pārtraukšana. Produkcijas apjomi metālu ražošanā saruka uz pusi. Vienlaikus gatavo metālizstrādājumu ražošanā bija vērojams neliels pieaugums. Kopumā metālapstrādē 2013. gadā ražošanas apjomi saruka par 17,6%. Arī 2014. gada sākumā AS „Liepājas metalurģis” darbības pārtraukšana būtiski ietekmē kopējos apstrādes rūpniecības izaugsmes rādītājus.

Ķīmiskās rūpniecības nozari būtiski ietekmē vājš pieprasījums NVS tirgos, kur tiek realizēti 30% no visas saražotās produkcijas. 2013. gadā nozares ražošanas apjomi saruka par 8,7%. 2014. gads nozarei ir sācies pozitīvi – janvārī ražošanas apjomi bija par 15,7% lielāki nekā pirms gada.

Pārējās nozīmīgākajās apstrādes rūpniecības nozarēs 2013. gadā saglabājās stabila izaugsme. Lielākajās rūpniecības nozarēs – pārtikas rūpniecībā un kokapstrādē ražošanas apjomi 2013. gadā pieauga attiecīgi par 6% un 2,7%. Izaugsme nozarēs ir vērojama arī 2014. gada pirmajos mēnešos.

2013. gadā strauji pieauga ražošanas apjomi elektrisko un optisko iekārtu ražošanā (par 18,4%) – nozarē saglabājās stabila eksporta iespējas, kā arī auga pieprasījums iekšējā tirgū. Tāpat ražošanas apjomi pieauga arī nemetālisko minerālu ražošanā, papīra ražošanā un poligrāfijā, viegajā rūpniecībā, transportlīdzekļu un mašīnu un iekārtu ražošanā.

Apstrādes rūpniecība

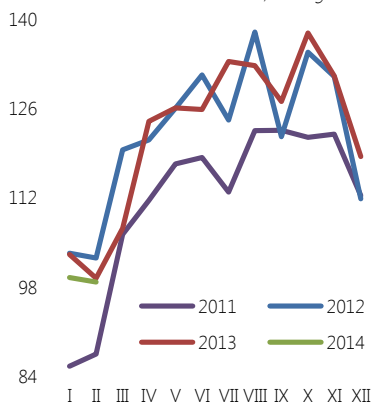
2004. gads = 100

p – prognoze

Produkcijas apjomu indekss

mēnešu sezonāli neizlīdzināti dati, 2010. gads = 100

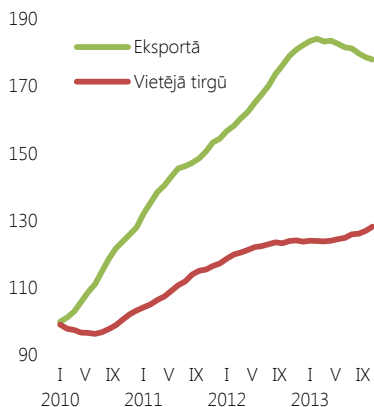
2013. gadā apstrādes rūpniecības apgrozījums saglabājās 2012. gada līmenī. Gada laikā apgrozījums vietējā tirgū realizētajai produkcijai palielinājās par 4,9%, bet eksportētās produkcijas apgrozījums saruka par 2,7 procentiem.

Neraugoties uz atšķirīgām tendencēm apakšnozarēs, kopumā apstrādes rūpniecībā pēdējā gada laikā ražošanas jaudu noslodzes līmenis nav mainījies un 2014. gada sākumā tas bija 72,1%. Praktiski nemainīgs pēdējā gada laikā ir saglabājies arī nozares konfidences līmenis.

Turpmākā apstrādes rūpniecības attīstība būs cieši saistīta gan ar iekšzemes pieprasījuma pieaugums, gan ekonomiskās situācijas uzlabošanās lielākajās eksporta partnervalstīs.

Produkcijas realizācija

pa mēnešiem, faktiskajās cenās,
12 mēnešu slidošais vidējais, 2009. gads = 100

Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji

procentos

	Izlaides struktūra	Aizņemto darbvietu struktūra	Eksporta īpatsvars nozares realizācijā	Apjomu izmaiņas		
				2012	2013	2014 M1-2
	2013					
Apstrādes rūpniecība – kopā	100	100	61,7	9,3	0,1	-2,1
Pārtikas rūpniecība	25,2	21,7	36,1	2,5	6,0	6,4
Vieglā rūpniecība	4,3	11,2	84,5	3,0	1,4	-9,1
Kokapstrāde	23,1	19,4	73,3	5,4	2,7	4,7
Papīra ražošana un poligrāfija	4,5	3,9	58,6	10,1	5,6	1,0
Ķīmiskā rūpniecība	7,5	6,3	74,9	8,3	-8,7	6,2
Pārējo nemetālisko minerālu izstrādājumi	6,5	4,2	43,9	8,6	4,6	4,4
Metālu un to izstrādājumi	10,7	11,0	65,3	16,2	-17,6	-37,2
Elektrisko un optisko iekārtas	6,2	3,7	88,5	20,0	18,4	12,3
Mašīnas un iekārtas	2,4	2,9	74,8	8,7	1,4	3,1
Transporta līdzekļu ražošana	4,0	3,3	92,0	15,8	3,0	9,7
Pārējās nozares	5,7	12,4	50,6	26,1	-7,6	-2,9

INVESTĪCIJAS

Atjaunojoties ekonomiskām aktivitātēm, samērā strauji pieauga investīcijas Latvijas ekonomikā. Laika periodā no 2011.-2012. gadam Latvijas tautsaimniecībā tika ieguldīts 1,2 reizes vairāk nekā 2009.-2010. gadā. Tomēr jāatzīmē, ka investīciju dinamika pēdējos divos gados palēninās.

2012. gadā investīcijas pakalpojumu nozarēs pieauga par 16%. Apjomīgie ieguldījumi tika veikti tirdzniecībā, transporta un uzglabāšanas nozarē, kā arī operācijās ar nekustāmo īpašumu. Savukārt investīciju dinamika preču ražošanas nozarēs bija mērenākā nekā 2011. gadā, bet apstrādes rūpniecībā 2012. gadā tika investēts par 8,1% mazāk nekā gadu iepriekš.

2013. gada 1. ceturksnī investīciju apjomi bija par 12% zemākā līmenī, kas ir skaidrojams ar iepriekšējā gadā īstenoto lielo investīciju projektu pabeigšanu. Savukārt 2013. gada 2. un 3. ceturksnī investīcijas Latvijas tautsaimniecībā par attiecīgi 1,1% un 3,3% pārsniedza iepriekšējā gada līmeni, bet 4. ceturksnī bija par 10% zemākā līmenī nekā pirms gada. Investīciju apjomu stabilu pieaugumu lielā mērā kavē lēnā kredītešanas atjaunošanās.

Kopš 2010. gada pakāpeniski pieaug ienākošo ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) plūsmas. 2011. gadā neto ienākošās ĀTI plūsmas Latvijas ekonomikā pieauga gandrīz četras reizes un bija 5,2% no IKP. Savukārt 2012. gadā to apjoms bija 3,2% no IKP, bet 2013. gadā – 1,5% no IKP. Piesaistīto ĀTI neto plūsmas ietekmēja tendences enerģētikas, kā arī transporta un uzglabāšanas nozarēs. Arī finanšu starpniecības piesaistīto ĀTI apjoms bija gandrīz par trešdaļu mazāks nekā pirms gada. Jāatzīmē, ka ĀTI apjoms apstrādes rūpniecībā 2013. gadā saglabājas iepriekšējā gada līmenī. Salīdzinoši augsta ienākošo ĀTI plūsmu intensitāte apstrādes rūpniecībā liecina par nozares pievilcību ārvalstu investoriem.

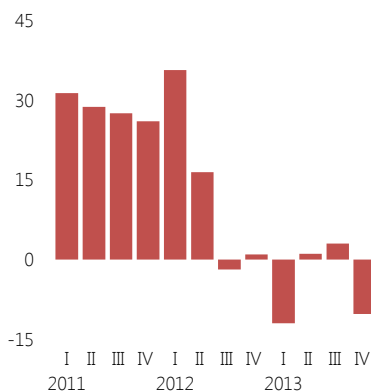
Bruto pamatkapitāla veidošana

2004. gads = 100

Bruto pamatkapitāla veidošana

izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, procentos

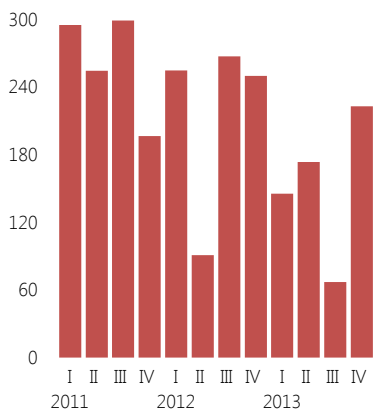

Piesaistīto ĀTI apjoms 2013. gadā Baltijas valstīs kopumā bija 1 737,5 milj. eiro, t.i., gandrīz par trešdaļu mazāk nekā pirms gada. Latvija piesaistīja apmēram 35% no visām ĀTI Baltijas valstīs.

Saskaņā ar Latvijas starptautisko investīciju bilanci 2013. gada beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 11 471,9 milj. eiro, kas bija par 12% vairāk nekā 2012. gada beigās, t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 17,6% vairāk. Nozaru struktūrā lielāks uzkrāto ĀTI īpatsvars ir ieguldījumiem darījumos ar nekustāmo īpašumu un banku starpniecībā.

Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

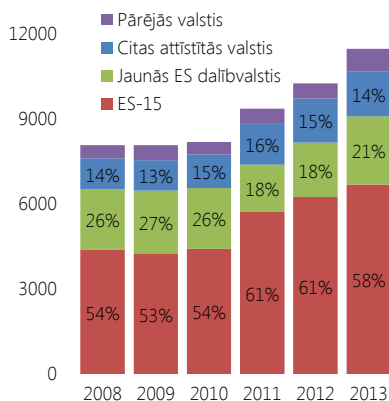
plūsmas pa ceturkšņiem, milj. eiro

Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

pa valstu grupām

atlikumi perioda beigās, milj. eiro

Nefinanšu investīcijas pa nozarēm

procentos

	struktūra	apjomu izmaiņas			
		2013**	2010	2011	2012*
Lauksaimniecība	5,4	19,6	59,2	20,7	-16,7
Apstrādes rūpniecība	10,6	5,5	41,6	2,5	-33,0
Pārējā rūpniecība	17,3	-9,3	71,0	10,2	-13,0
Būvniecība	2,5	-33,3	21,3	-36,0	24,4
Tirdzniecība un izmitināšana	5,7	-24,2	24,5	18,4	-28,1
Transports un uzglabāšana	16,5	8,1	48,1	30,3	-14,6
Citi komercpakalpojumi	14,2	-32,2	-3,5	36,4	-1,3
Sabiedriskie pakalpojumi	27,7	-44,3	22,5	-4,1	-3,7

* provizoriski dati

** novērtējums saskaņā ar ceturkšņa datiem

ĀRĒJĀ TIRDZNICĪBA

Kopš 2009. gada Latvijas ārējā tirdzniecība attīstās ļoti dinamiski. 2012. gadā, salīdzinot ar 2009. gadu, preču eksports faktiskajās cenās gandrīz divkāršojās, savukārt preču imports faktiskajās cenās palielinājās par vairāk nekā 80%. No 2009. -2012. gadam, vidēji ik gadu eksports pieauga par 25%, bet imports – par 23%. Šajā periodā lielāko ieguldījumu preču eksporta pieaugumā deva lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī metālapstrādes produkti. Ievērojami ir auguši arī kokapstrādes, mašīnbūves un minerālo produktu eksporta apjomi.

Saglabājoties nenoteiktībai ārējā vidē, Latvijas preču eksports 2013. gadā attīstījās mēreni, faktiskajās cenās pieauga – par 1,3%, bet salīdzināmās cenās tas pat nedaudz saruka – par 0,3%. Arī preču imports faktiskajās cenās pieauga vien par 0,4%, bet salīdzināmās cenās bija iepriekšējā gada līmenī.

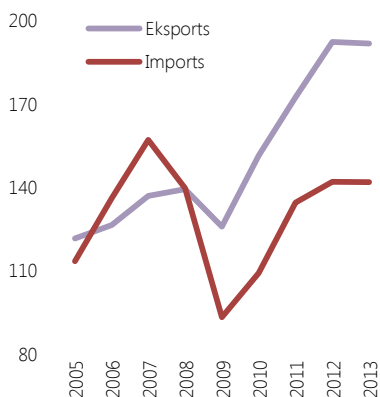
2014. gada sākumā Latvijas preču eksports nedaudz samazinājās (janvāris pret iepriekšējā gada janvāri), faktiskajās cenās – par 2,4%. Savukārt preču imports šajā periodā ir sarucis nedaudz straujāk – par 5,8%.

Preču eksporta un importa apjomiem augot līdzīgi, arī negatīvā tirdzniecības bilance nav īpaši mainījusies.

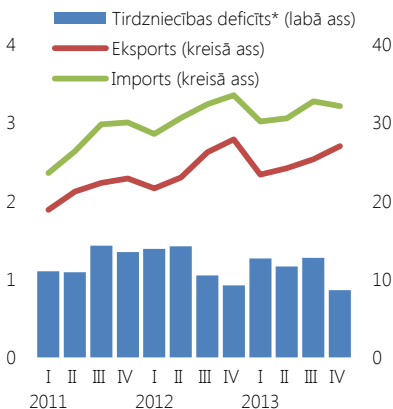
2013. gadā kopējo eksporta attīstību veicināja lielākoties mašīnbūves produkcijas un koksnes un tās izstrādājumu eksporta apjomu pieaugumi. Saistībā ar A/S „Liepājas metalurģis” darbības apturēšanu ievērojami samazinājās metālu un to izstrādājumu eksports. 2013. gadā saruka arī transportlīdzekļu grupas eksporta apjomi.

Savukārt 2014. gada janvārī eksportu pozitīvi ietekmēja koksnes un tās izstrādājumu, kā arī lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta pieaugums. Līdzīgi kā 2013. gadā, turpina samazināties metālu un to izstrādājumu, kā arī transportlīdzekļu eksporta apjomi.

Preču eksports un imports pa gadiem
salīdzināmās cenās, 2004. gads = 100

Preču eksports un imports
pa ceturkšņiem, miljardos eiro un procentos

* procentos no kopējā tirdzniecības apgrozījuma

Preču importa apjomu 2013. gadā galvenokārt ietekmēja metālu un to izstrādājumu, kā arī transportlīdzekļu grupas importa samazinājumi. Šo samazinājumu, savukārt, kompensēja ķīmiskās un vieglās rūpniecības, kā arī lauksaimniecības un pārtikas produktu grupu importa apjomu pieaugums. Līdzīgas preču importa attīstības tendences saglabājas arī 2014. gada sākumā.

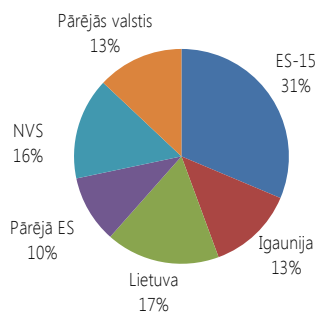
Preču eksporta apjomi uz ES un NVS valstīm 2013. gadā pieauga nedaudz straujāk nekā eksports uz pārējiem reģioniem. Straujāk pieauga eksports uz lielāko Latvijas eksporta partnervalsti Lietuvu (+9%). Uz Igauniju eksports saglabājās aptuveni iepriekšējā gada līmenī. Savukārt uz pārējām valstīm (izņemot ES un NVS valstis) eksporta apjomi saruka par 12 procentiem.

Lielākās Latvijas tirdzniecības partnervalstis 2013. gadā bija Lietuva – 19% no kopējā ārējās tirdzniecības apgrozījuma, Igaunija, Krievija un Vācija katra pa – 10%, Polija – 8%, Zviedrija un Somija – pa 4% un Dānija un Nīderlande – pa 3 procentiem.

Turpmāk 2014. gadā eksporta attīstības iespējas būs atkarīgas ne vien no ārējā pieprasījuma, bet arī ar Latvijas ražotāju konkurētspējas uzlabošanas.

Latvijas preču eksporta struktūra

2013. gadā, procentos

Latvijas preču eksports un imports

2013. gadā, procentos

	Eksports			Imports		
	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas
Kopā tai skaitā:	100	1,3	1,3	100	0,4	0,4
Lauksaimniecības un pārtikas preces	20,3	0,0	0,0	15,8	3,1	0,5
Minerālie produkti	8,8	1,9	0,2	17,1	-2,7	-0,5
Ķīmiskās rūpniecības preces	9,7	3,5	0,3	15,0	7,2	1,0
Vieglās rūpniecības preces	4,9	5,1	0,2	6,1	12,0	0,7
Koks un koka izstrādājumi	16,1	9,6	1,4	2,0	25,9	0,4
Parastie metāli un to izstrādājumi	10,7	-22,6	-3,2	8,8	-15,2	-1,6
Mehānismi un mašīnbūves preces	15,5	14,6	2,0	18,4	1,3	0,2
Transportlīdzekļi	4,5	-16,6	-0,9	7,5	-13,1	-1,1
Pārējās preces	9,7	14,0	1,2	9,3	9,8	0,8

MAKSĀJUMU BILANCE

Pēdējos gados maksājumu bilances tekošais konts ir neliela deficīta līmenī. 2011. gadā tekošā konta deficīts bija 2,2% no IKP, 2012. gadā – 2,5% no IKP. Savukārt 2013. gadā konta negatīvā balance bija 0,8% līmenī no IKP.

Tekošā konta svārstības pārsvarā nosaka izmaiņas ārējās tirdzniecības bilanci. 2012. gadā ārējās tirdzniecības bilances uzlabošanās ir noteicis straujāks eksporta nekā importa apjomu pieaugums. 2012. gadā faktiskajās cenās gan eksports, gan imports pieauga strauji, savukārt 2013. gadā preču eksporta un importa apjomi praktiski saglabājās iepriekšējā gada līmenī un ārējās tirdzniecības bilances deficīts sasniedza 9% no IKP jeb par 1,4 procentpunktiem zemākā līmenī nekā 2012. gadā.

Pakalpojumu bilance joprojām ir pozitīva un par 65% nosedz ārējās tirdzniecības deficītu. 2012. gadā pakalpojumu bilances pārpalikums bija 6,8% no IKP, gandrīz divas reizes pārsniedzot 2007. gada līmeni. 2013. gadā pakalpojumu eksports pieauga par 4,8%, kamēr imports saglabājās iepriekšējā gada līmenī un pakalpojumu bilances pārpalikums sasniedza 7,1% no IKP.

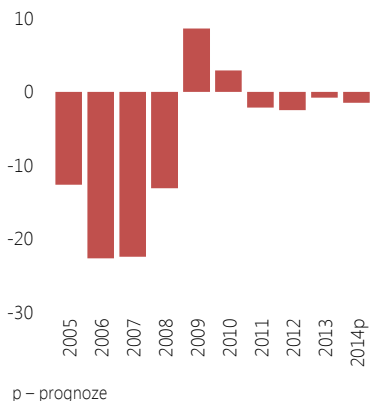
Ienākumu bilances stāvokli galvenokārt nosaka nerezidentu uzņēmumu rentabilitātes izmaiņas. Saistībā ar ārvalstu investoru zaudējumiem krīzes laikā ienākumu bilance bija pozitīva. Uzlabojoties ekonomiskai situācijai, ienākumu bilance kopš 2011. gada ir negatīva. 2013. gadā ienākumu bilances deficīts bija 1,4% no IKP.

Finanšu konta bilances svārstības pa ceturkšņiem pakāpeniski mazinās. 2012. gadā finanšu konta bilances pozitīvais saldo bija 2,9% līmenī no IKP. Arī 2013. gadā finanšu konts bija pozitīvs (1% no IKP).

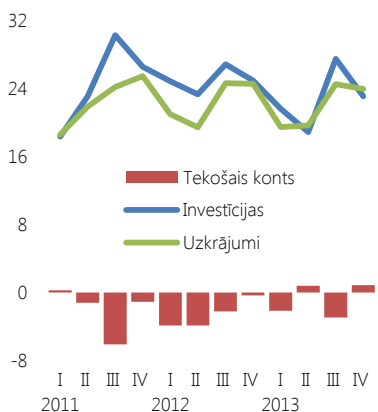
Piesaistītās ĀTI 2012. gadā bija 3,2% no IKP un 2013. gadā – 1,5% no IKP līmenī.

Portfeļinvestīciju daļa ienākošajās finanšu plūsmās ir neliela un pēdējos 3 gados nepārsniedz 10 procentus.

Tekošā konta balance
procentos no IKP

Tekošais konts, investīcijas un uzkrājumi
pa ceturkšņiem, procentos no IKP

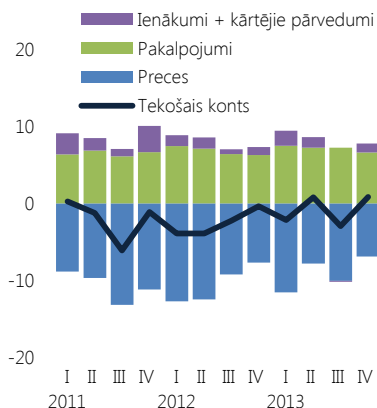

Nozīmīgas svārstības ir vērojamas citu investīciju postenī. 2012. gadā citu investīciju bilance bija negatīva – 5,1% no IKP. 2013. gadā citu investīciju bilances deficīts sasniedza 0,7% no IKP. Portfeļinvestīciju un citu investīciju bilances svārstības pārsvarā ir saistītas ar finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem un valsts sektora pārādu restruktūrizāciju.

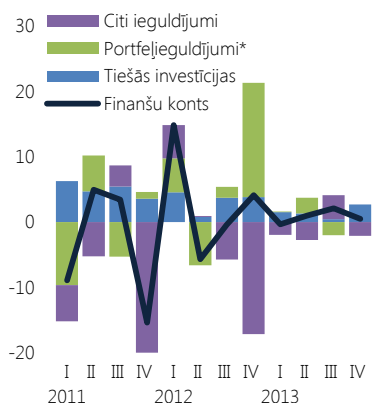
Tekošais kants pa posteņiem

pa ceturkšņiem, procentos no IKP

Finanšu kants pa posteņiem

bez rezerves aktīviem, pa ceturkšņiem, procentos no IKP

* portfeļieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

Latvijas maksājumu bilance pa posteņiem

procentos no IKP

	2009	2010	2011	2012	2013
A. Tekošais kants	8,6	2,9	-2,2	-2,5	-0,8
Tirdzniecības bilance	-7,1	-7,0	-10,8	-10,4	-9,0
Pakalpojumu bilance	6,0	6,1	6,5	6,8	7,1
Neto ienākumi	6,3	0,2	-0,9	-1,8	-1,4
Neto kārtējie pārvedumi	3,4	3,6	3,1	2,9	2,5
B. Kapitāla kants	2,4	1,9	2,1	3,0	2,5
C. Finanšu kants*	-6,9	-2,1	-4,0	2,9	1,0
Tiešās investīcijas	0,6	1,5	4,9	3,2	1,5
Portfeļieguldījumi**	2,3	-2,8	-1,8	4,7	0,0
Citi ieguldījumi	-9,8	-0,7	-7,2	-5,1	-0,7
D. Novirze	0,8	1,2	-0,4	0,2	-0,8
E. Rezerves aktīvi	-5,0	-4,0	4,4	-3,6	-1,7

* bez rezerves aktīviem; ** portfeļieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

CENAS

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija 2010. gada februārī pazeminājās līdz -4,2%, cenas atkal sāka pieaugt. 2011. gadā 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija bija 4%, savukārt 2012. gadā – 1,6%. 2013. gadā patēriņa cenas samazinājās par 0,4%. Deflāciju galvenokārt noteica cenu samazinājums dabasgāzei, degvielai un pārtikai. Liela ietekme bija naftas un pārtikas cenu kritumam pasaulē. Gada vidējais cenu līmenis 2013. gadā palika nemainīgs.

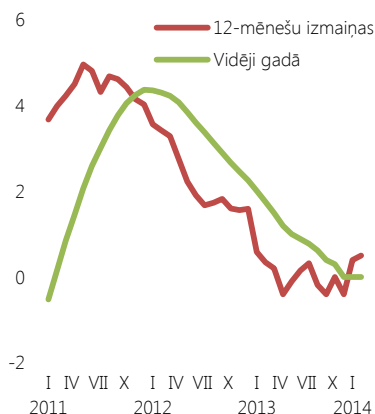
2014. gadā turpinās mērens cenu pieaugums. Februārī patēriņa cenas bija par 0,5% augstākas nekā pirms gada. 2014. gada divos mēnešos lielākā ietekme uz cenu pārmaiņām galvenokārt bija cenu kāpumam pārtikai (par 2,1%), alkoholam (par 2,4%) un pakalpojumiem (par 1,5%), kā arī cenu kritumam apģērbam un apaviem (par 8,3%). Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenām februārī bija straujākais pieaugums kopš 2012. gada vidus un tās bija par 2,6% augstākas nekā janvārī. Februārī pasaules naftas cenas bija zemākā līmenī nekā iepriekšējā gada beigās. Latvijā janvārī-februārī degvielas cenas pieauga par 0,6 procentiem.

Arī ES kopumā cenu dinamika 2014. gadā ir mērena. Janvārī 12-mēnešu inflācija ES valstīs bija 0,9%, ko noteica pārtikas un pakalpojumu cenu pieaugums.

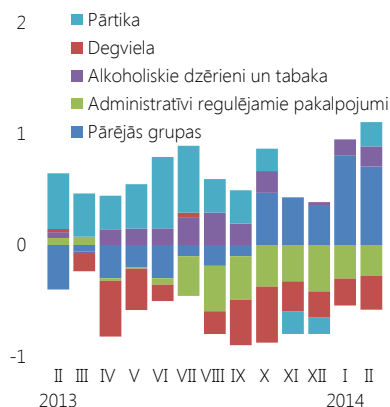
Turpmāk patēriņa cenām būs tendence pieaugt. To ietekmēs gan pieprasījuma, gan piedāvājuma puses faktori. Uzlabojoties situācijai darba tirgū pieaugs privātais patēriņš. Ekonomikas ministrija prognozē, ka kopumā 2014. gadā sagaidāma mērena inflācija un gada vidējā inflācija var būt ap 1% pie nosacījuma, ja pasaules pārtikas un naftas produktu cenas saglabās pašreizējo tendenci un nav sagaidāms to straujš pieaugums.

Ražotāju cenas pēc straujā pieauguma 2010. gadā un 2011. gada pirmajā pusē aug mēreni. 2013. gadā ražotāju cenas pieauga nedaudz (par 0,3%), galvenokārt cenu pieauguma dēļ apstrādes rūpniecībā.

Patēriņa cenu izmaiņas
pa mēnešiem, procentos

Preču un pakalpojumu grupu ietekme uz patēriņa cenu indeksu
ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

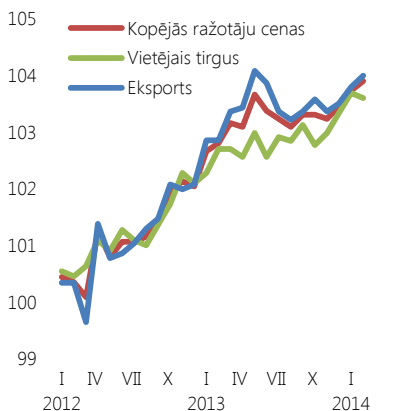

2014. gada janvārī salīdzinājumā ar 2013. gada janvāri kopējais ražotāju cenu līmenis rūpniecībā palielinājās par 0,6%, vietējā tirgū realizētajai produkcijai – par 0,1%, bet eksportētajai – par 1,2%. Ietekmīgākie cenu pieaugumi bija vērojami kopapstrādē (par 0,9 procentpunktiem), bet lielākais samazinājums – datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā (par 0,3 procentpunktiem).

Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas 2014. gada februārī bija par 1% lielākas nekā pirms gada. 2014. gada februārī ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā eksportētajai produkcijai gada laikā ir augušas par 1,1%, bet vietējā tirgū realizētai produkcijai – par 0,9%. Ietekmīgākais cenu pieaugums bija kopapstrādē, bet pazeminošā ietekme – datoru, elektronisko un optisko iekārtu, kā arī ķīmisko produktu ražošanā.

Ražotāju cenu kāpums liecina, ka pieprasījums pēc Latvijas ražotās produkcijas pieaug ne tikai vietējā tirgū, kur pakāpeniski uzlabojas ekonomiskā situācija, bet saglabājas augsts arī ārējos tirgos, neskatoties uz vājo ekonomisko izaugsmi galvenajās partnervalstīs.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā
pa mēnešiem, 2011. gada decembris = 100

Patēriņa cenu pārmaiņas
pa mēnešiem, procentos

	Pret iepriekšējo mēnesi	Pret iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	Pret iepriekšējā gada decembri	Vidēji gadā
2013				
Februāris	-0,1	0,3	-0,3	1,8
Marts	0,5	0,2	0,2	1,5
Aprīlis	0,0	-0,4	0,2	1,2
Maijs	0,1	-0,1	0,3	1,0
Jūnijs	0,2	0,2	0,5	0,9
Jūlijs	-0,3	0,3	0,2	0,8
Augusts	-0,8	-0,2	-0,6	0,6
Septembris	0,3	-0,4	-0,4	0,4
Oktobris	0,3	0,0	0,0	0,3
Novembris	-0,5	-0,4	-0,5	0,1
Decembris	0,0	-0,4	-0,4	0,0
2014				
Janvāris	0,6	0,4	0,6	0,0
Februāris	0,0	0,5	0,6	0,0

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

Kopš 2010. gada situācija finanšu sektorā pakāpeniski uzlabojas – pieaug no jauna izsniegto kredītu apjoms, uzlabojas kredītportfeļa kvalitāte un pieaug banku piesaistīto noguldījumu apjoms.

Turpina pieaugt no jauna izsniegto kredītu apjoms – 2013. gada 4. ceturksnī no jauna tika izsniegti kredīti 981,1 milj. eiro apmērā, kas ir par 11,2% vairāk nekā 2012. gada attiecīgajā periodā. Straujāk pieauga rezidentiem no jauna izsniegto kredītu apjoms (par 15,8%). Nerezidentiem no jauna izsniegto kredītu apjoms pieauga par 4,7%. Banku sektora kopējā kredītportfelī nerezidentiem izsniegto kredītu īpatsvars 2013. gada 4. ceturksnī sasniedza 39%. Pozitīvas tendences vērojamas mājāsaimniecību un uzņēmējdarbības kredītešanā – no jauna izsniegto kredītu apjoms pieauga attiecīgi par 26% un 34,8%. Tautsaimniecības nozarēs, 2013. gada 4. ceturksnī ievērojami pieauga no jauna izsniegto kredītu apjoms izglītībā, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumos, tirdzniecībā un apstrādes rūpniecībā.

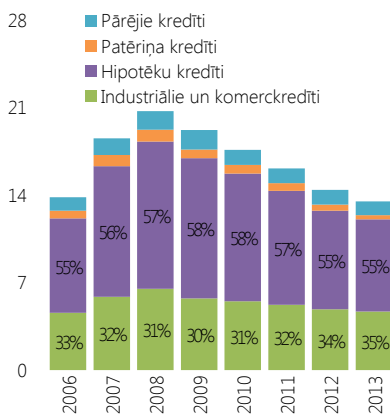
Atmaksāto kredītu apmērs joprojām ir straujāks nekā no jauna izsniegtie kredīti un kopējie kredītu atlikumi turpina samazināties. 2013. gada 4. ceturkšņa beigās, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, tie saruka par 6,3%. Šajā periodā industriālo kredītu atlikumi saruka par 8,6%, savukārt komerc kredītu atlikumi nedaudz pieauga. Joprojām strauji turpina sarukt arī patērīna kredītu atlikumi (par 33,1%). Hipotekāro kredītu atlikumi saruka par 6,8 procentiem.

Uzlabojas kredītportfeļa kvalitāte. 2013. gada beigās ar maksājuma kavējumu bija 14,6% kredītu – kas ir zemākais rādītājs kopš 2008. gada, kad ar maksājumu kavējumu bija 15% kredītu. Kredīti ar maksājumu kavējumu virs 90 dienām veido gandrīz 60% no visiem kredītiem ar kavējumu.

Līdz ar eiro ieviešanu Latvijā ievērojami pieaudzis banku piesaistīto rezidentu noguldījumu apjoms – 4. ceturkšņa beigās tie bija 10,3 miljardi eiro, kas ir par 13,3% vairāk nekā pirms gada. Nerezidentu noguldījumi pieauga nedaudz lēnāk (par 6,3%).

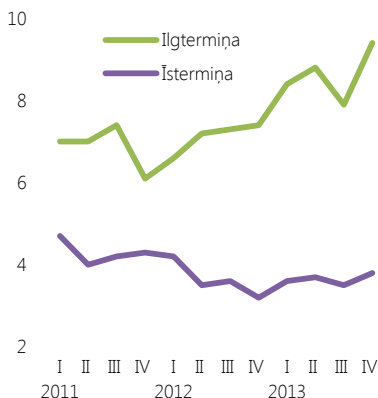
Rezidentiem izsniegto kredītu atlikumi

perioda beigās, miljardi eiro

Vidējās svērtās procentu likmes eiro izsniegtajiem kredītiem

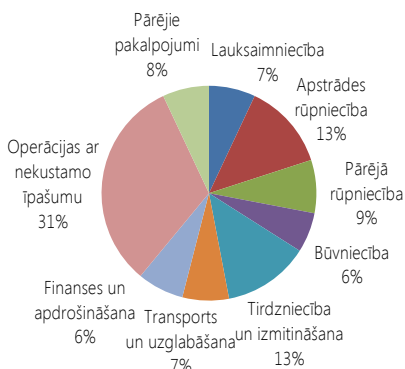
pa ceturkšņiem, procentos

2013. gada 4. ceturksnī pieauga gan eiro, gan latos izsniegto īstermiņa un ilgtermiņa kredītu procentu likmes. Straujāks pieaugums bija vērojams ilgtermiņa procentu likmēm kas sasniedza attiecīgi 9,4% un 9,1%, bet īstermiņa procentu likmes sastādīja attiecīgi 3,8% un 5,9 procentus.

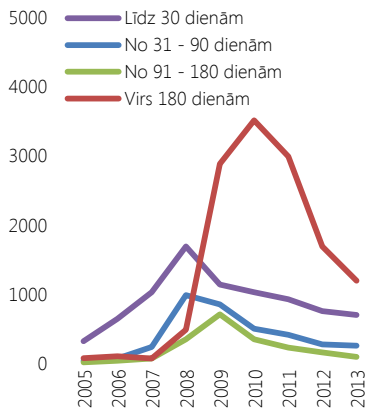
Izsniegto kredītu struktūra pa nozarēm

2013. gada beigās, procentos

Kredīti ar maksājumu kavējumu

perioda beigās, milj. eiro

Latvijas banku sistēmas monetārie rādītāji

	2009	2010	2011	2012	2013
<i>perioda beigās, milj. eiro</i>					
Tīrie ārējie aktīvi	-4 299,3	-1 735,6	-319,9	873,2	1 201,0
Tīrie iekšējie aktīvi	12 580,9	10 827,8	9 548,8	8 767,3	8 634,0
Iekšzemes kredīti	17 365,2	15 957,6	15 716,2	13 650,0	13 452,1
Pārējie aktīvi (neto)	-4 784,3	-5 129,9	-6 167,4	-4 882,7	-4 818,1
Plašā nauda M2X	8 281,5	9 092,2	9 228,9	9 640,5	9 835,0
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	949,5	1 148,8	1 479,8	1 540,1	667,8
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	7 332,1	7 943,5	7 749,1	8 100,4	9 167,4
<i>izmaiņas, procentos</i>					
Iekšzemes kredīti	-14,5	-8,1	-1,5	-13,1	-1,4
Plašā nauda M2X	-1,9	9,8	1,5	4,5	2,0
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	-23,0	21,0	28,8	4,1	-56,6
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	1,7	8,3	-2,4	4,5	13,2
Iekšzemes kopprodukts (faktiskajās cenās)	-18,7	-2,2	11,7	8,7	5,6

VALSTS BUDŽETS

Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās Latvijā 2008.-2009. gadā būtiski ietekmēja valsts fiskālo stāvokli. Lai nepieļautu, ka situācija finanšu sektorā kļūst nekontrolējama, no 2008. gada līdz 2012. gadam Latvijā tika veikta budžeta konsolidācija. Vidēji gadā no 2008. gada līdz 2012. gadam tika veikti fiskālās konsolidācijas pasākumi 3,4% apmērā no IKP. Budžeta deficīts samazinājās no 9,7% no IKP 2009. gadā līdz 1,4% no IKP 2012. gadā. 2013. gadā budžeta deficīts samazinājās līdz 1,3 procentiem.

2013. gadā valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija 8 380,6 milj. eiro, kas bija par 2,6% vairāk nekā pirms gada. Kopējie nodokļu ieņēmumi šajā laikā pieauga par 5,3 procentiem.

Pieaugot nodarbinātībai un darba samaksai, palielinās nodarbinātības nodokļu ieņēmumi. 2013. gadā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pieauga par 5,1%, un ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa – par 7,5%. Darbaspēka nodokļi 2013. gadā veidoja vairāk kā pusi no kopējā ievāktu nodokļu pieauguma.

2013. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, par 4,9% pieauga PVN ieņēmumi. Palielinoties ekonomiskajām aktivitātēm, par 4,5% pieauga arī uzņēmuma ienākuma nodokļa ievākums.

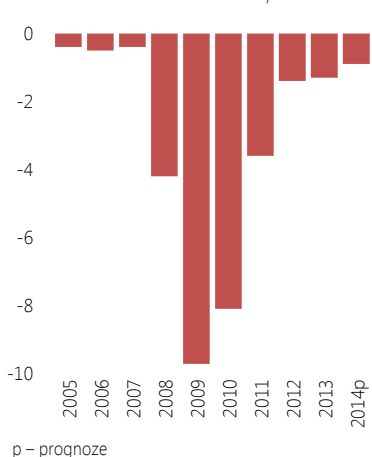
2014. gada janvārī-februārī valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pieauga par 9,9 procentiem.

Nodokļu ieņēmumi divos mēnešos bija par 3,1% lielāki nekā pirms gada. Būtisks pieaugums ir vērojams PVN ieņēmumos – par 19,6%. Nodarbinātības nodokļu ieņēmumi šajā laikā nedaudz samazinājās ko ietekmēja gan nodokļu likmju samazināšana, gan apjomīgais darbaspēka nodokļu ievākums iepriekšējā gada decembrī.

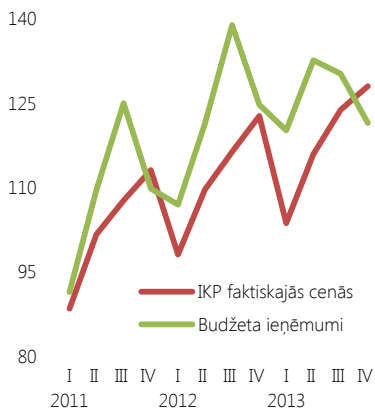
Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2013. gadā bija 8 508,9 milj. eiro, kas bija par 4,5% vairāk nekā 2012. gadā.

2013. gadā strauji auga kārtējie izdevumi un kapitālie izdevumi, attiecīgi par 6,3% un 4,8%. Izdevumi subsīdijām un dotācijām šajā laikā palielinājās par 2,3 procentiem.

Budžeta bilance
procentos no IKP

IKP un budžeta ieņēmumi
2010. gada 4. ceturksnis = 100

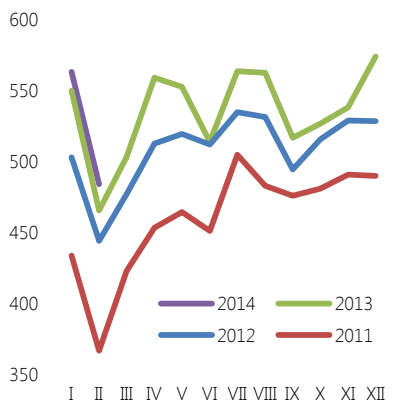

No funkcionālajām kategorijām 2013. gadā apjomīgākais izdevumu pieaugums bija sociālai aizsardzībai, ekonomiskai darbībai un sabiedriskai kārtībai un drošībai.

2014. gada janvārī-februārī valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi pieauga par 2,6%. Kārtējie izdevumi pieauga par 9,2%, kapitālie izdevumi – par 3,6% un izdevumi subsīdijām un dotācijām – par 0,7%. Funkcionālo kategoriju griezumā apjomīgākais pieaugums bija vispārējiem valdības dienestiem, veselībai, sociālai aizsardzībai un ekonomiskai darbībai.

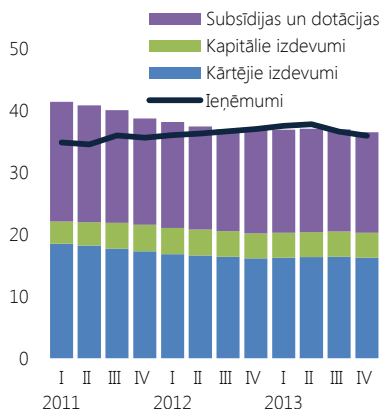
Valdības mērķis ir saglabāt zemu budžeta deficītu un plānots, ka 2014. gadā tas sasniegs 0,9% no IKP.

Nodokļu ieņēmumi
pa mēnešiem, milj. eiro

Valsts konsolidētais kopbudžets
pa posteņiem

četrus ceturksņus slidošais vidējais, procentos no IKP

Vispārējās valdības budžets

	mljrd. eiro			izmaiņas, %		
	2011	2012	2013	2014 M1-2	2013	2014 M1-2
Ieņēmumi, tai skaitā:	7,2	8,2	8,4	1,4	2,6	9,9
Netiešie nodokļi, tai skaitā:	2,1	2,3	2,4	0,4	4,3	12,9
Pievienotās vērtības nodoklis	1,4	1,6	1,7	0,3	4,9	19,6
Ienākuma un īpašuma nodokļi	1,6	1,8	1,9	0,3	6,5	-0,2
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	1,7	1,9	2,0	0,3	5,1	-4,9
Pārējie nodokļi	0,1	0,1	0,2	0,0	8,6	-1,5
Citi ieņēmumi	1,7	2,1	2,0	0,3	-0,5	39,4
Izdevumi	7,9	8,1	8,5	1,3	4,5	2,6

DARBA TIRGUS

Ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs.

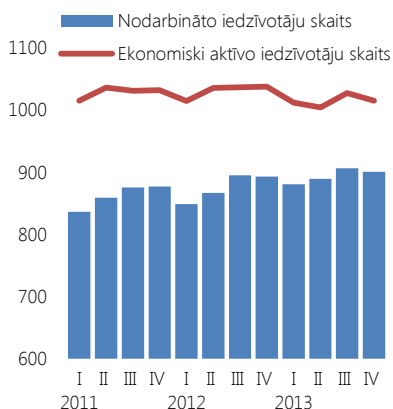
2013. gadā nodarbināto skaits palielinājās par 2,1%, kas bija straujākais pieaugums kopš 2008. gada. Nodarbinātības līmenis starp iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem palielinājās līdz 58,2%. Kopumā 2013. gadā bija nodarbināti 894 tūkst. iedzīvotāji.

Vienlaikus 2013. gadā ir samazinājies ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits (par 1,6%), ko pamatā ietekmēja negatīvās demogrāfijas tendences. 2013. gadā bija 1014,2 tūkst. ekonomiski aktīvo iedzīvotāju, jeb 66% no iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem.

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita samazinājums un nodarbinātības pieaugums ir sekmējis straujāku bezdarba kritumu. Bezdarba līmenis 2013. gadā samazinājās par 3,2 procentpunktiem un bija 11,9%. Kopumā darba meklētāju skaits 2013. gadā bija 120,4 tūkst.

Arī reģistrētais bezdarba līmenis turpina samazināties – 2014. gada februāra beigās tas bija 9,9%. Reģistrēti bija 97,7 tūkst. bezdarbnieku, kas bija par 10 tūkst. mazāk nekā 2013. gada februārī. Augstākais reģistrētais bezdarba līmenis saglabājas Latgales reģionā (19,5%), bet zemākais – Rīgā (5,7%). Aptuveni trešdaļa no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita bija ilgstošie bezdarbnieki (bez darba ilgāk par gadu).

Nodarbinātie un ekonomiski aktīvie iedzīvotāji
pa ceturkšņiem, tūkstošos

Aizņemtās darba vietas
tūkstošos

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pavisam	1 016,6	826,1	776,7	805,5	839,1	865,1
Lauksaimniecība	20,8	17,9	17,5	19,0	20,6	21,2
Apstrādes rūpniecība	138,9	104,1	101,8	109,1	114,5	117,3
Pārējā rūpniecība	26,7	23,7	22,4	22,9	23,7	24,2
Būvniecība	89,3	54,6	46,0	50,9	55,7	60,6
Tirdzniecība un izmitināšana	221,8	173,3	159,7	162,8	170,7	173,9
Transports un uzglabāšana	77,8	67,6	66,8	68,8	72,7	75,2
Citi komercpakalpojumi	196,2	162,8	148,4	157,0	168,5	176,2
Sabiedriskie pakalpojumi	245,1	222,1	214,2	215,0	212,8	216,5

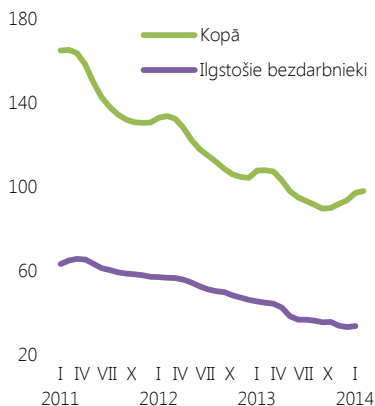
Kopš 2010. gada vidus pakāpeniski palielinās arī Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darbvietu skaits. 2014. gada februāra beigās kopumā bija reģistrētas 4,8 tūkst. vakances, kas bija par 24% vairāk nekā pirms gada.

Salīdzinoši augstais bezdarbs galvenokārt saistīts ar cikliskiem faktoriem, tomēr saglabājās augsts arī strukturālā bezdarba risks. Daļai no esošiem bezdarbniekiem ilgstoši var būt problēmas atrast darbu, jo jaunās darbavietas nav tās pašas, kas tika zaudētas krīzes laikā.

2014. gadā situācija darba tirgū turpinās uzlaboties. Paredzams, ka nodarbināto skaits 2014. gadā varētu palielināties par aptuveni 2%, bet bezdarba līmenis samazināties līdz 9,6 procentiem.

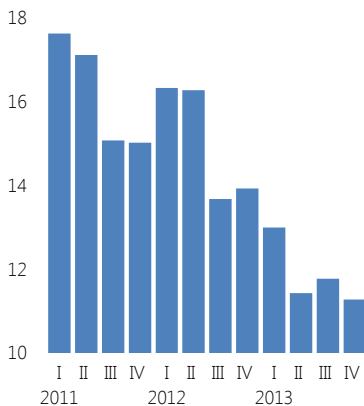
Reģistrētie bezdarbnieki

pa mēnešiem, tūkstošos

Bezdarba līmenis

pa ceturksņiem, procentos

Nodarbinātības un bezdarba galvenie rādītāji

15-74 gadu vecuma grupā

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
tūkstošos						
Iedzīvotāju skaits*	1 702,5	1 674,3	1 635,3	1 595,3	1 560,0	1 536,1
Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits	1 143,4	1 101,4	1 056,5	1 028,2	1 030,7	1 014,2
Nodarbināto skaits	1 054,9	908,5	850,7	861,6	875,6	893,9
Bezdarbnieku skaits	88,5	192,9	205,8	166,6	155,1	120,4
procentos						
Ekonomiskās aktivitātes līmenis	67,2	65,8	64,6	64,5	66,1	66,0
Nodarbinātības līmenis	62,0	54,3	52,0	54,0	56,1	58,2
Bezdarba līmenis	7,7	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9

* iedzīvotāju skaits privātajās mājāsaimniecībās

IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI

Krīzes laikā, atalgojuma korekcija bija salīdzinoši mērena, lielāko daļu ekonomikas apjomu krituma ir kompensējis strādājošo skaita samazinājums.

Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai, kopš 2010. gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums, lai arī bezdarba līmenis saglabājās samērā augstā līmenī.

Augot pieprasījumam pēc darbaspēka, vidējā bruto darba samaksa pakāpeniski palielinās. 2011. un 2012. gadā tā pieauga attiecīgi par 4,4% un 3,7%. No 2010.-2012. gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. Sabiedriskajā sektorā pieaugums ir bijis nedaudz straujāks, kas galvenokārt skaidrojams ar daudz lielāku atalgojuma samazinājumu krīzes laikā, ko noteica nepieciešamība ierobežot valsts budžeta tēriņus.

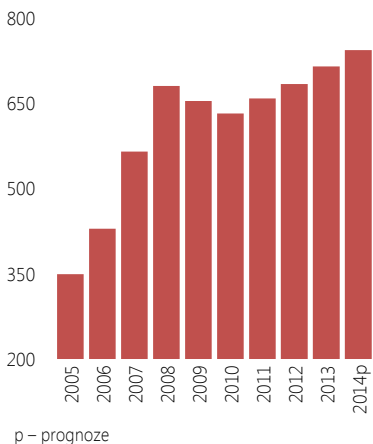
2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, bruto alga pieauga par 4,6% un bija 716 eiro Visaugstākā darba alga saglabājās Rīgas reģionā (815 eiro), bet zemākais atalgojuma līmenis bija Latgales reģionā (490 eiro). Atalgojums straujāk pieauga privātajā sektorā (4,7%), salīdzinot ar sabiedrisko sektoru (4,6%). Jāatzīmē, ka sabiedriskajā sektorā 2013. gadā vidējā bruto alga joprojām bija par 5% zemāka nekā 2008. gada attiecīgajā periodā, turpretī privātajā sektorā tā pārsniedza 2008. gada līmeni par 10,7 procentiem.

Atalgojums kopš 2010. gada ir pieaudzis visās tautsaimniecības pamatnozārēs. Būtiskākais atalgojuma pieaugums ir bijis nekustamo īpašumu nozarē, valsts pārvaldē un tirdzniecībā.

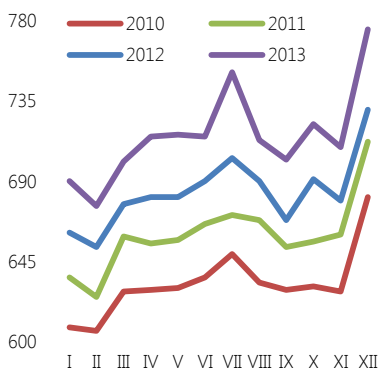
Straujākais algas pieaugums 2013. gadā bija ieguves rūpniecībā (13,2%), mākslas, izklaides un atpūtas nozarē (12,7%), valsts pārvaldē (9,9%), un finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē (7,1%).

Augstākais atalgojuma līmenis saglabājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1 531 eiro mēnesī.

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto, eiro

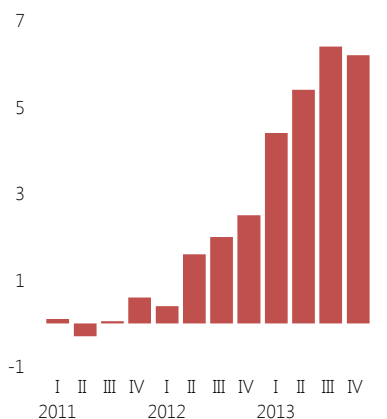
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto pa mēnešiem, eiro

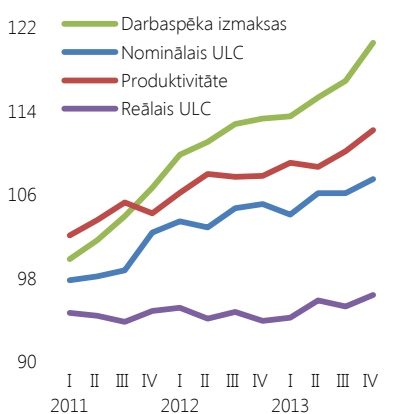
Līdz ar nominālā atalgojuma pieaugumu, pakāpeniski palielinās reālā darba alga. Pieaugot patēriņa cenām, reālās algas pieaugums iepriekšējos 2 gados bija mērens – 2011. gadā tā pieauga par 0,1%, bet 2012. gadā – par 1,6%. 2013. gada reālais atalgojums palielinājās par 5,6%, ko pamatā noteica patēriņu cenu saglabāšanās esošajā līmenī.

Turpina palielināties arī vidējās pensijas apmērs. 2012. gadā vidējās mēneša vecuma pensijas apmērs palielinājās par 1,2%, salīdzinot ar 2011. gadu. Savukārt 2013. gadā vidējā mēneša vecuma pensija pieauga par 1%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, un bija vidēji 259,2 eiro mēnesī.

Strādājošo reālā darba samaksa
pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

Darbspēka izmaksas un produktivitāte
2010. gada 4. ceturksnis = 100

Strādājošo vidējā darba samaksa pa nozarēm
bruto, pret iepriekšējo gadu, procentos

	2009	2010	2011	2012	2013
Pavisam	-3,9	-3,5	4,4	3,7	4,6
Lauksaimniecība	-4,7	5,8	8,2	0,7	4,8
Apstrādes rūpniecība	-2,0	0,1	5,0	4,6	4,0
Pārējā rūpniecība	-4,2	4,1	3,7	3,6	1,8
Būvniecība	-1,0	-5,3	4,7	2,0	6,8
Tirdzniecība un izmitināšana	-2,8	-3,6	5,9	4,5	6,0
Transports un uzglabāšana	0,2	0,2	1,0	7,7	0,5
Citi komercpakalpojumi	-1,1	-1,4	3,9	2,4	3,4
Sabiedriskie pakalpojumi	-12,8	-9,0	4,5	2,7	6,3

STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI

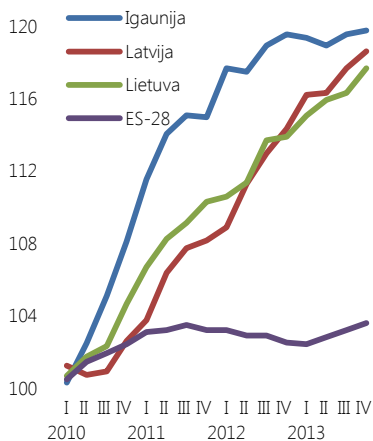
Ekonomiskā attīstība Baltijas valstīs

	Latvija	Lietuva	Igaunija
Teritorija, tūkst. km ²	64,6	65,3	45,2
Iedzīvotāju skaits, tūkst., 2014. gada 1. janvārī	2 005,2	2 944,5	1 311,9
Iekšzemes kopprodukts, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	5,2	3,7	3,9
2013. gads	4,1	3,3	0,8
2013.g. 3.cet.	4,6	2,2	0,7
2013.g. 4.cet.	3,6	3,6	0,3
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	9,4	3,7	1,1
2013. gads	0,0	3,3	2,9
2013.g. 3.cet.	2,5	0,2	3,5
2013.g. 4.cet.	2,6	-1,7	1,5
Mazumtirdzniecības apgrozījums*, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	9,1	6,2	9,3
2013. gads	3,3	5,2	3,1
2013.g. 3.cet.	2,4	5,6	2,7
2013.g. 4.cet.	3,1	3,7	3,9
Patēriņa cenu pārmaiņas, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	2,3	3,1	3,9
2013. gads	0,0	1,0	2,8
2013.g. 3.cet.	-0,1	0,4	2,8
2013.g. 4.cet.	-0,3	0,4	1,5
Nodarbināto skaits, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	1,6	1,7	1,9
2013. gads	2,1	1,3	1,0
2013.g. 3.cet.	1,3	0,7	0,2
2013.g. 4.cet.	0,8	2,1	0,1
Bezdarba līmenis, procentos no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem			
2012. gads	15,0	13,4	10,0
2013. gads	11,9	11,8	8,6
2013.g. 3.cet.	11,8	10,9	7,8
2013.g. 4.cet.	11,3	11,4	8,7

* kalendāri izlīdzināti dati faktiskajās cenās

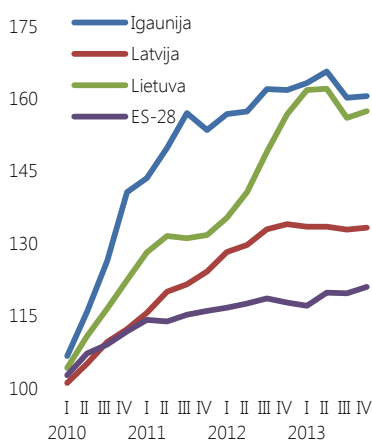
Iekšzemes kopprodukts

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

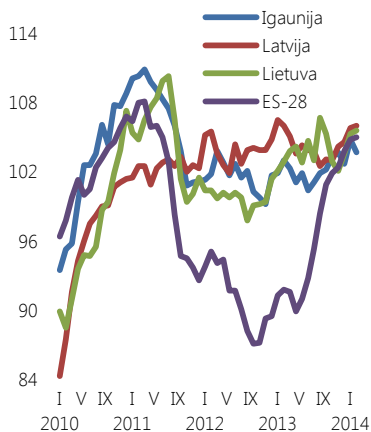
Preču un pakalpojumu eksports

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

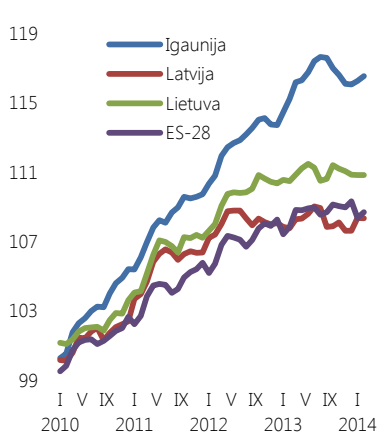
Ekonomikas sentimenta indekss

sezonāli izlīdzināti dati

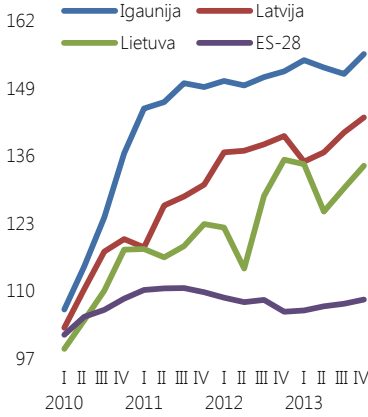
Saskaņotais patēriņa cenu indekss

2009. gada 4. ceturksnis = 100

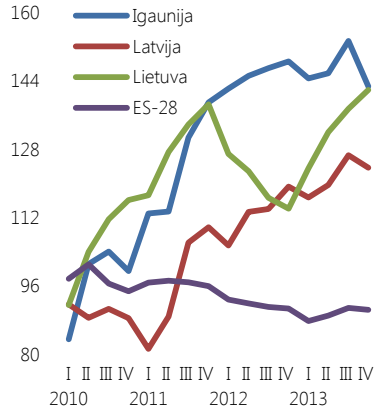
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

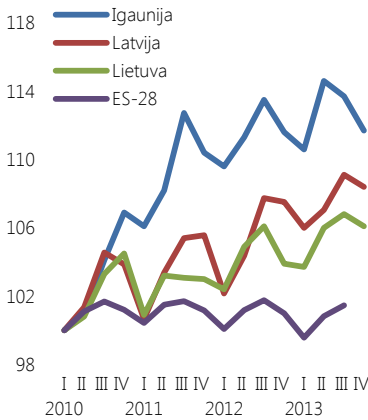
Būvniecības apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

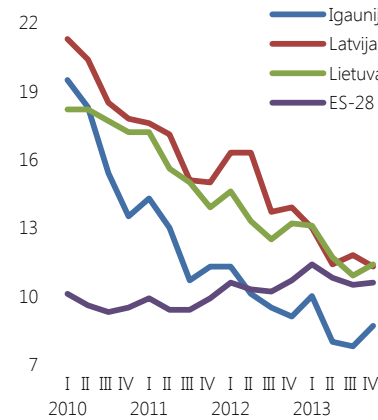
Nodarbināto skaits

2010. gada 1. ceturksnis = 100

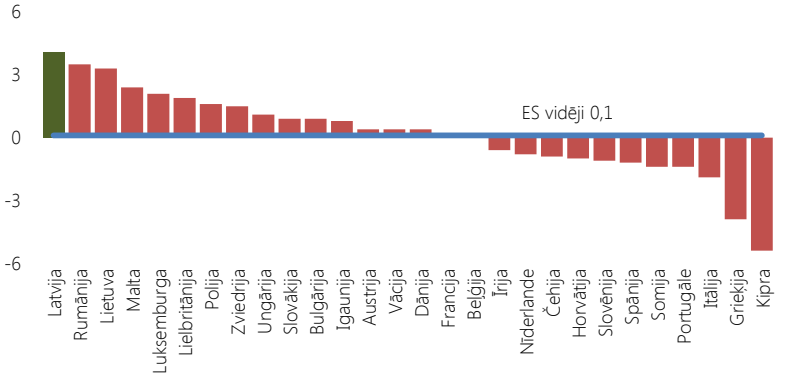
Bezdarba līmenis

procentos

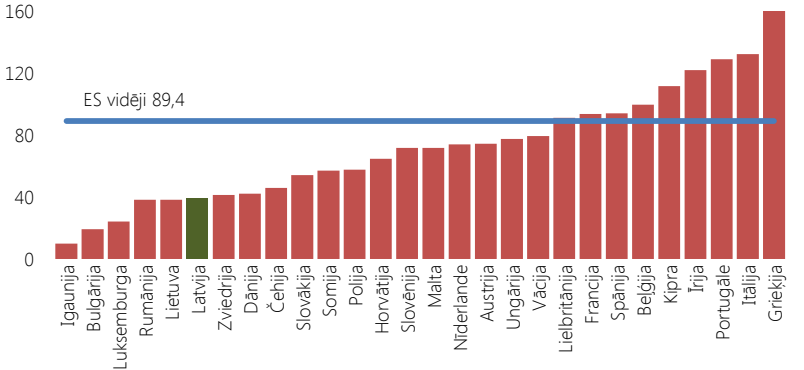
Iekšzemes kopprodukts

2013. gadā, apjomu izmaiņas, procentos

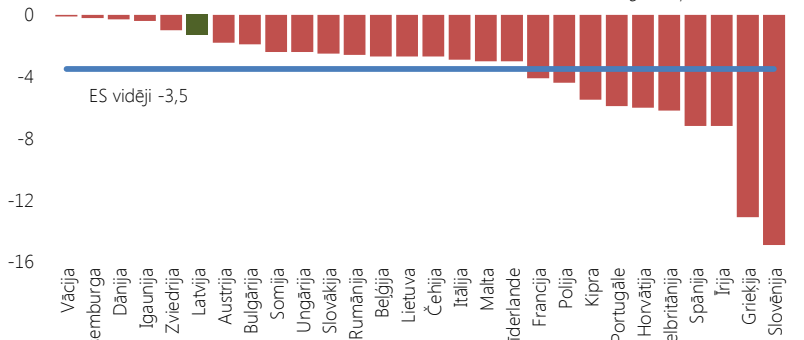
Valsts pārāds

2013. gadā*, procentos no IKP

Budžeta bilance

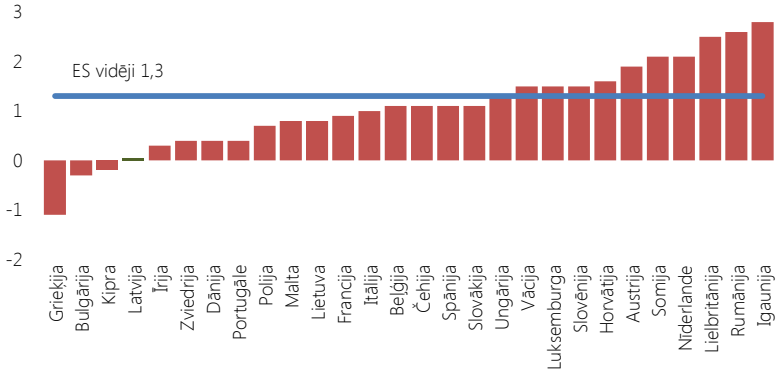
2013. gadā*, procentos no IKP

* EK novērtējums

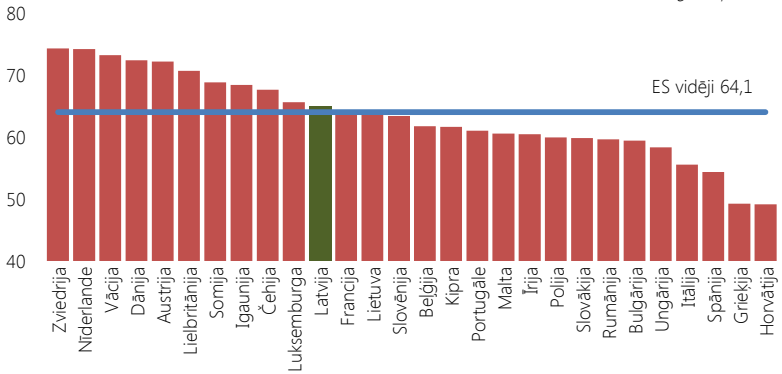
Saskaņotais patēriņa cenu indekss

2014. gada februārī, vidēji gadā, procentos

Nodarbinātības līmenis

2012. gadā, procentos

Bezdarba līmenis

2013. gadā, procentos

